

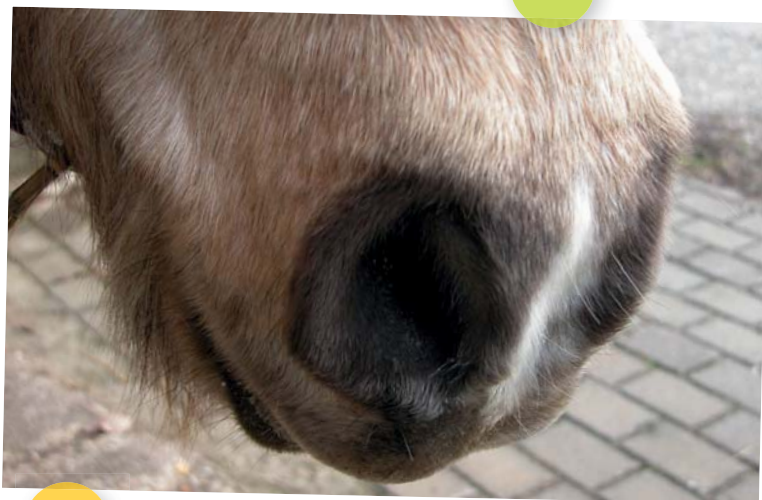
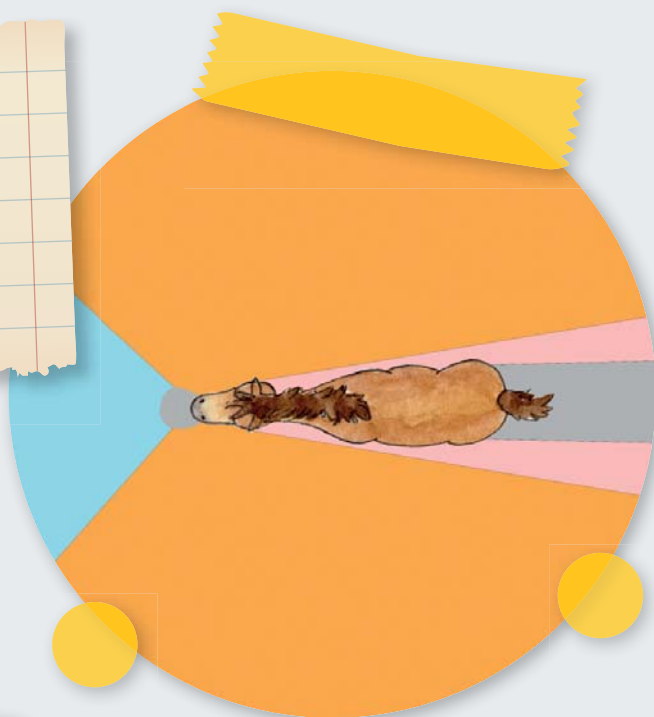
SMYSLOVÉ VNÍMÁNÍ KONÍ

Zrak: Jestliže jsi už někdy byla na nočním výletě, pak to znáš. Časem si oči zvyknou na tmu, ale opravdu dobře v noci nevidíme. Koně vidí ve tmě o trochu lépe než my. Ve dne vidí koně i barvy, ale ne stejně široké barevné spektrum, které dokážeme vnímat my lidé.

Jednou nalevo, jednou napravo...

Poněvadž má kůň oči po stranách, zpracovává jejich mozek zvlášť to, co vnímají levým okem, a to, co vnímají pravým okem.

Zorné pole koně je velmi široké. Koně jen nevidí nic přímo před sebou a přímo za sebou. Zato mají dobré prostorové vidění, a kromě toho vidí velmi dobře do dálky.

Čich: Koně mají velmi dobrý čich! Větřením krmiva, vody, ostatních jedinců svého druhu a jejich pozůstatků (koňských koblížků) dokážou najít všechno, co je pro ně důležité. V divočině koně dokázali na základě svého čichu dokonce poznat, jestli se v blízkosti nenachází šelma.

Sluch: Koně dokážou stejně jako psi slyšet velmi vysoké tóny, které my lidé nevnímáme. Tyto tóny se nacházejí v oblasti ultrazvuku. Svými ušima toho však dokážou ještě mnohem více než jen slyšet. Dávají jimi najevo, jak se cítí. Sklopené uši znamenají například hněv nebo agresi, dopředu nastražené uši vyjadřují zvědavost a zájem.

KVÍZ

Chuť: Člověk má přibližně 10 000 chuťových pohárků. Víš, kolik jich má kůň? Potřebuje jich hodně, protože musí při pasení také umět rozeznat, které rostliny má raději nechat být, protože jsou jedovaté. Koně dokážou rozlišit sladkou, kyselou, slanou a hořkou chuť.

Řešení: Koně mají 36 000 chuťových pohárků!

Hmat: Kůže koně je velmi citlivý smyslový orgán. Už jsi někdy pozorovala koně, když si na jeho srst sedne moucha? Kůň si toho okamžitě všimne a dokáže přesně na tomto místě cuknout svalem, a tím narušitele klidu opět zahnat. Jestliže je koni zima, vzpřímí se mu chlupy, a vytvoří si tak izolační vrstvu.

Vztah a komunikace s koněm

Jste ty a tvůj kůň kamarádi? To je prima! Pokud si se svým čtyřnohým druhem rozumíš, je to moc dobře! Ale jak spolu komunikujete?

VŠECHNO JE V RUKOU ŠÉFA, NEBO NE?

Aby fungovala komunikace mezi tebou a tvým koněm, musíš ty jako člověk převzít funkci velitele. Kdykoliv něco se svým čtyřnohým kamarádem podnikáš, musíš velet ty. Tvůj kůň nebo poník tě musí poslouchat a nikdy se nesmí pokusit převzít roli šéfa. Toho dosáhneš tak, že k němu budeš vždy důsledná, ale přesto spravedlivá. Nikdy se nerozčiluj nebo nebuď nespravedlivá! Tomu by nerozuměl. Zůstaň klidná a přátelská, ale rozhodná.

Ty jsi šéf!

Stejně jako ve stádě existuje i mezi tvým koněm a tebou hierarchické uspořádání. Teprve tehdy, až tě bude tvůj čtyřnožec akceptovat jako šéfa stáda, je se zvířetem možné bezpečně pracovat. Existují koně, kteří stále zkoušejí, jestli se nemohou v hierarchii probít nahoru. Tady je zapotřebí povolání důsledného, rozvážného znalce koní, který má hodně zkušeností s koňmi s vyšším postavením v hierarchii.

HLASOVÉ POVELY

Navykni si udělovat rozhodné *hlasové povely*. Když budeš pro zastavení nebo pro pobídnutí do kroku používat vždy stejný povel, bude ti kůň rozumět a bude se cítit bezpečně. Ať při čištění, *lonžování* nebo při jízdě. Čím jasněji se vyjádříš, tím lépe bude tvůj kůň vědět, co má dělat. Všichni, kdo jezdí na koni, by proto měli používat nejlépe stejné hlasové povely.

Chvála a pokárání

Jestliže chceš koně pochválit, můžeš jej hladit po krku. Nebo jej podrbej na jeho oblíbeném místě. Pokud je drzý, řekni jasné „Ne!“ – ale ne moc nahlas. Koně jsou citliví a chápou velmi rychle!

ŘEČ TĚLA

Se svým koněm můžeš mluvit a on ti bude naslouchat. Ale nerozumí všemu, co říkáš. Zato je však profesionálem ve čtení *řeči tvého těla*. To znamená, že rozumí *signálům*, které vysíláš svým držením těla nebo určitými gesty. Ostatně i tehdy, když tyto signály vysíláš neúmyslně. Reaguje tvůj kůň jinak, než chceš? Pak jsi možná vydala špatný signál, aniž by sis toho všimla.

Řeč koní

KŮŇ MOC ŘEČÍ NENADĚLÁ...

Dobrá. To, že koně neumí mluvit jako my, je jasné... Ale nějak to přece jen dokážou. Mají svou mimiku, svou řeč těla a také několik zvuků, a jsou tak schopni se mezi sebou dorozumět.

Řehtání: Koně na sebe vzájemně řehtají. Tím tomu druhému říkají: „Hej, jsem tady! Kde jste?“ Proto řehtají obzvláště silně, když je například koňský přívěs odváží pryč z jejich navykého prostředí.

Bručení: Vítá tě tvůj kůň přátelským *bručením*, když za ním přijdeš? To je dobře, protože ho těší, že tě vidí!

Frkání: *Frkání* může mít několik významů. Může vyjadřovat spokojenost nebo uklidňovat jedince stejného druhu. Kromě toho koně frkají, aby se zbavili prachu z *nozder*, stejně jako my lidé kýcháme. Jestliže kůň hlasitě frká a odfukuje, větrí nebezpečí a chce varovat ostatní.

Bojácný

Výhružný

Unavený

Zvědavý

Hvězdička bručí
jako o závod, když
večer přicházím s její
porcí žrádla!

HRA S UŠIMA

Uši ti ukazují, na co se právě kůň soustředí. Říká se tomu *hra uší*. Při jízdě můžeš například vidět, jestli se kůň soustředí na tvé *jezdecké pomůcky*. Pokud jeho uši směřují k tobě, je to známkou vnímajícího koně. Jestliže tedy svému koni ukazuješ něco nového, zvedne uši. Je pozorný a zvědavý. Jestliže je složí dozadu, znamená to: „Pozor! Nechoď ke mně blízko!“ Pozoruj někdy hru uší koní na pastvě. Uši koní jsou neustále v pohybu!

STOJÍ PEVNĚ VŠEMI ČTYŘMI KOPYTY NA ZEMI?

Většinou ne! Už jsi někdy pozorovala koně, kteří odpočívají nebo podřimují? Skoro vždycky střídavě odlehčují jednu zadní nohu, přičemž ji mají opřenou o špičku kopyta. Tím mohou odlehčeně stát a nespotřebovávají přitom téměř žádnou energii.

Nedávno jsem našla Hvězdičku, jak spí. Opatrně jsem se k ní sklonila a ona se probudila. Moje trenérka říká, že to byl velký důkaz důvěry, když vedle mě Hvězdička zůstala ležet. Koně si lehnou pouze tehdy, jestliže se cítí v naprostém bezpečí!

Můj vlastní kůň

Určitě jsi už někdy snila o tom mít vlastního poníka nebo koně, o kterého by ses mohla sama starat a krmit jej a na kterém bys jezdila jenom ty!

VELKÁ ODPOVĚDNOST

Vlastní zvíře s sebou nese spoustu povinností. Pokud už máš menší domácí zvířátko, už to znáš. V případě vlastního koně se však jedná o mnohem více než jenom o to, mít jej ráda a jezdit na něm. Musíš být pro svého chráněnce stále zde – i tehdy, a především tehdy, když mu není dobře. Jestliže se tvůj kůň zraní nebo onemocní, nemůžeš na něm jezdit! Musíš se o něj starat, zajistit mu čisté místo na spaní, dost krmení a dostatečný výběh – a to každý den a za každého počasí. Pravidelně za ním musí docházet zvěrolékař kvůli očkování, fyzioterapeut pro koně (pokud zvíře bolí záda nebo má zatuhliny) nebo podkovář, třikrát až čtyřikrát za rok potřebuje kůň odčervit a taky musí být pojištěný. To všechno přináší velké náklady! Proto se musí tvoji rodiče sami rozhodnout, jestli si to můžete dovolit.

Jsi připravená na vlastního koně?

- ✓ Jak dlouho už jezdíš?
- ✓ Jak dobře se vyznáš v koních?
- ✓ Máš kromě školy, přátel a jiných koníčků dostatek času?
- ✓ Jsi si jistá, že tě ježdění bude bavit ještě i za deset let?

Na koni, kterého si chceš koupit, bys měla mít možnost se několikrát projet. Nejlépe když jej sama přivedeš z pastvy, očistíš jej a nasedláš.

Důležité! Kůň, kterého si vybereš, musí být zdravý! Aby sis tím byla jistá, musíš jej předtím, než jej koupíš, nechat důkladně vyšetřit *zvěrolékařem*.

Nákup koně

- ✓ Vyhledej si spolu s rodiči adresy známých chovatelů.
- ✓ Třeba hledá kůň z tvé jezdecké stáje nového majitele.
- ✓ Zeptej se svého trenéra / své trenérky, jestli si myslí, že jsi připravená na vlastního koně.
- ✓ Nechej koně vyšetřit *zvěrolékařem*. Tomu se říká „předkupní vyšetření koně“.

TEN PRAVÝ KŮŇ

Jak dobře už jezdíš? Pokud jsi ještě začátečník, měl by tvůj kůň být už trochu starší a hlavně hodný a zkušený. Jestliže jsi s ježděním teprve začala, není vlastní kůň zatím nic pro tebe.

Jaký kůň se ke mně hodí?

- ✓ Jak dobře jezdíš? Čím méně máš zkušeností, tím zkušenější musí být kůň.
- ✓ Kolik měříš? Jak moc ještě vyrosteš?
- ✓ Chceš jezdit drezuru, skákat nebo hlavně na vyjíždky?

Svěřený kůň nebo spolujezdectví

Nebuď smutná, když to s tvým vlastním koněm zatím nevyjde. Můžeš si nejdříve najít koně, o kterého budeš pečovat, nebo si domluvit ježdění s majitelem koně z jezdecké stáje. O svěřeného koně se budeš starat jeden nebo dva dny v týdnu. Tak si můžeš nejdříve sama vyzkoušet péči o koně, a přesto budeš mít ještě čas na své přátele, školu a své ostatní záliby. Současně nasbíráš spoustu zkušeností a naučíš se lépe jezdit. Pak za pár let už nebude tvému vlastnímu koni stát v cestě vůbec nic.

ODPOVĚDNOST NA ZKOUŠKU

Za to bude od tebe chtít majitel koně podíl na nákladech a pomoc ve stáji – a co je nejdůležitější – absolutní spolehlivost. Tak si můžeš zvyknout na převzetí odpovědnosti. Kůň, i když nebude tvůj vlastní, na tebe bude čekat a majitel se bude stoprocentně spoléhat na tvoji pomoc! Sama uvidíš, jak je to hezký pocit být zde pro nějaké zvíře, a přátelství mezi tebou a „tvým“ koníkem nebo poníkem je něco velmi mimořádného!

Než jsem dostala svoji Hvězdičku, jezdila jsem na Amigovi, bavorském teplokrevníkovi jedné milé paní z naší stáje. Mohla jsem se o něj dvakrát týdně starat. Amigo je stále ještě u nás. Tak mu můžu občas podstrčit mrkev... Díky němu jsem se naučila, co znamená mít odpovědnost za zvíře.

